

İçindekiler

- 1 INA in 2000
George Bass anlatıyor.
- 2 Sualtı Arkeolojisi Müzesi
Eskihisar'a kurulacak müze
- 3 Aleksandretta 2000
Burslu öğrencimiz Ayşe Atauz projesini anlatıyor
- 4 Portre Ceyil Özmen
Aslı Öymen'in kaleminden

TINA Raporu

İkibinli yıllarda Türkiye, sualtı arkeolojisinin dünya odak noktası olmaya artan büyük ilgi ile devam ediyor. Bob Ballard'ın Karadeniz araştırmaları dünya basınında. Hatırlarsınız, Ballard'ı '99 yazında Karadeniz'e ilk defa geçmeden evvel İstanbul'da bir gece kalmasını sağlayıp, Koç Müzesi'ne davet etmişim ve şerefine bir yemek vermiştik. Bu yemeğe katılan TINA üye ve dostları çok iyi hatırlayacaklar, Bob bu yemekten evvel ufak bir konferans vermişti ve burada anlattıklarını şimdi tek tek ispatlıyor. 8000 sene evvel Karadeniz bir göldü, bu göl kıyılarında çok ileri medeniyetler yaşar idi. Tabii bir afet (deprem?) ve buzulların erimesi ile yükselen Akdeniz birden bire Karadeniz'e hızla dolmaya başladı. (Nuh Tufanı??).

Şimdilerde Karadeniz'in 200 metre derinliklerinde oksijen yok dolayısı ile bulunabilecek batıklar mükemmel durumda çürümemiş ve paslanmamış olmaları lazım. Bu gizemli teori Titanik'in kaşifi Bob Ballard'ı Sinop'a kadar getirmiş idi.

Geçenlerde Jack Kelley' den bir e-mail aldım. Jack Kelley'i de sizlere hatırlatayım. INA'nın kurucularından ve Bob Ballard'ı Türkiye'ye ve bana tanıtan 25 senelik dostum. Bana ve Oğuz Aydemir'e şöyle yazmış; "Ümit ederim ki iyisinizdir. Sanırım bu yazacaklarımı biliyorsunuz, fakat şayet bilmiyorsanız anlatayım. Geçen Salı Bob Ballard beni Kaliforniya'daki evimden aradı ve Karadeniz Projesi ile ilgili son gelişmeleri anlattı ve daha sonraki Perşembe de genel bir Basın Konferansı vererek bu haberleri dünyaya açıkladı.

Bana söylediğine göre 200-300 feet' te enteresan birkaç batık bulmuş, fakat 1000 feet'te 1500 yıllık bir Roma Batığı bulmuş ki hiç bozulmamış ve mükemmel bir durumda imiş. ROV'a renkli bir kamera monte ederek batığı yakından inceleme fırsatı elde etmiş. (Ballard'ın bulduğu Titanic'i ve sualtı robotu Jason'u Titanic filminden anımsayacaksınız.) Geminin iççiliği büyüleyici güzellikte imiş. Hatırlayacaksınız daha evvel sahiliden uzakta ve 300 feet derinlikte eski kıyı şeridini ve yerleşim bölgeleri bulmuş idi. Akıllara durgunluk veren bu gelişmeleri sizlere daha sonraki e-mailimde anlatacağım ve sizlere birlikte (TINA'yı kastediyor.) bazı fikirler geliştirebiliriz. Jack"

Önümüzdeki ilkbaharda Jack ve Ballard'ı yeniden İstanbul'a davet edeceğim ve ümit ederim ki bu değerli dostlarımızı tanımayan diğer TINA üye ve dostlarımıza tanıştırma fırsatını elde ederim. INA Tektaş Kazısı ve Marmara Adası Nergis Günsenin Kazısı gelişmelerini önümüzdeki sayılarda anlatabilmeyi ümit ediyorum.

Ayhan Sicimoğlu

INA in 2000

Seldom has INA had a more active year in Turkey than in 2000.

On July 23, George Bass and Turkish Minister of Culture Talay, joined hands to cut the ribbon that officially opened the new Bronze Age Salon in the Bodrum Museum of Underwater Archaeology. The displays of the Gelidonya Burnu, Şeytan Deresi, and Uluburun shipwrecks are stunning. Few archaeological exhibits in the world can compete with that of the Uluburun ship, excavated by INA mostly by Cemel Pulak in the 1980s and 1990s. Full credit must go to Museum Director T. Oğuz Alpözen, who made his dream of such a building come true. INA and TINA members Jack Kelley and Oğuz Aydemir contributed to a television system with high-definition screen that shows visitors a 14-minute color film of the Uluburun excavation on DVD, and INA Director John De Lapa contributed to the full-scale replica of the Uluburun ship that fills a large gallery above a diorama of the wreck as it appeared on the seabed. A third room, the Treasure Room, tastefully displays the actual objects from the Uluburun wreck.

Among the nearly 500 people who attended the opening and evening dinner were about 50 from abroad, including many INA Directors, the Co-Chairman of the Board of INA, the INA President, and the President, Vice President, and Dean of Liberal Arts of Texas A&M University, with which INA is affiliated. Most of these visitors were accompanied by spouses and other family members.

The next day, INA had its own ribbon cuttings. The new INA Library, a four-story building, was officially opened. It contains the largest archaeological library in southwest Turkey, and is open to archaeologists of any nationality who wish to use it. The bottom floor is the INA Archive. INA Director Alex Nason personally cut the ribbon that opened the new

Alex Nason computer center. It is being used night and day, mostly by Turkish students. Later in the summer, INA had a visit by a young archaeologist named Nixon Griffis, grandson of the late Nixon Griffis for whom the new INA Conservation Laboratory is named; it is not yet completed.

All three buildings were designed by noted Turkish architect Turgut Cansever, who attended the events. Immediately following the openings, a dinner for 110 people was held in the INA garden. TINA/INA Directors Ayhan Sicimoğlu and Oğuz Aydemir were there, as well as at the other affairs. Joan Parris, wife of the American Ambassador, represented the U.S. Embassy.

The day after, many of the official visitors traveled by bus to a port where they sailed on to Tektaş Burnu to see in action INA's current excavation of the only shipwreck known from the third quarter of the fifth century B.C, the "Golden Age of Classical Greece," when the Parthenon was built. All of the visitors with diving certificates dived on the site, and almost all of them also visited the site in INA's new two-person submersible Carolyn, which made 25 trips to the wreck from its support vessel, a 15-meter catamaran named Millawanda (Hittite for Milet). The excavation progressed well but will require another four to six weeks of excavation to complete. The finds are mostly of pottery and anchors, and the staff wonders why there are not tools, weights, weapons, or other small finds like those normally found on ancient shipwrecks.

As these words are written, Jon Council of Seamagine, the California company that built Carolyn, is in Bodrum giving a course to Murat Tilev and Feyyaz Subay of INA so that they will be the submersible's two official pilots. INA believes it will find many ancient shipwrecks with the sub because of its excellent visibility; the sub's two occupants sit inside a clear acrylic sphere, able to look in all directions.

Dr. George F. Bass

Yeni Sualtı Arkeolojisi Müzesi

Eskihisar Sualtı Arkeolojisi Müzesi için ilk adım atıldı.

Vakfımızın Yönetim Kurulu Üyesi Oğuz Aydemir'in öncülük ettiği projenin ilk aşaması hayata geçirildi. Türkiye'nin Bodrum'dan sonra ikinci sualtı arkeolojisi müzesi olması planlanan Gebze – Eskihisar Kalesi'ndeki restorasyona 12 Eylül 2000 tarihinde törenle başlandı.

Bericap firmasının sponsorluğunda ve Kültür Bakanlığı desteğiyle yürütülen restorasyon çalışması, TINA Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi ve Bericap Yönetim Kurulu Başkanı Oğuz Aydemir ve Gebze Kaymakamı Yıldırım Uçar tarafından sembolik olarak ilk kazmanın vurulmasıyla başladı.

Oğuz Aydemir, ikinci sualtı arkeolojisi müzesi olması planlanan Eskihisar için gerekli master planı da hazırlamış. "Önümüzdeki yıllara ve nesillere gönül rahatlığıyla bırakabileceğimiz büyük bir proje" olarak tanımladığı Eskihisar projesi için, devlet yetkilileri de dahil olmak üzere, olanakları mûsait olan herkesi destek vermeye çağırıyor.

Kazıların ilk etabının yapıldığı Komutan Kalesi'ndeki çalışmaların tamamlanmasından sonra, buranın önemli batıkların sergileneceği kapalı bir mekan haline getirilmesi hedefleniyor. Kazı çalışmalarını dördü uzman olmak üzere toplam 14 kişilik bir ekip sürdürüyor.

Bilindiği gibi, arkeolojik açıdan muazzam bir zenginliği barındıran sualtındaki değerlerimizin, sergilenebilecekleri yeni kapalı mekanlara acilen ihtiyaç var. Zira, ülkemizdeki tek sualtı arkeolojisi müzesi olan Bodrum Müzesi'nin sergileme kapasitesi tamamen dolmuş durumda ve pek çok tarihi eser depolarda gün ışığına çıkmayı bekliyor. İstanbul'un yarıbaşındaki Gebze sınırları içinde yer alan Eskihisar Kalesi, sualtı arkeolojisi alanında bölgesel bir merkez olmaya şimdiden ciddi bir aday.

Böylesine önemli bir projenin hayata geçirilmesinde, Vakfımız da payına düşen katkıyı sağlama yönünde prensip kararı aldı. TINA Vakfı Yönetim Kurulu tarafından maddi ve manevi olarak desteklenmesi kararlaştırılan proje, bir sonraki yönetim kurulu toplantısı için gündeme alındı.

Kısa Kısa

* Vakfımızın Arkeoloji Danışma Kurulu'nun oluşturulması yolunda ilk adımı attık. Doç. Dr. Sayın Nergis Günsenin ve Sayın Selçuk Kolay, 11 Kasım'da yapılan Yönetim Kurulu'muza katılarak değerli görüşlerini bizimle paylaştılar.

* Vakfımızın Web sitesinin kurulması için gerekli ön çalışmalara başlandı. Tina Web sitesinin en önemli hedefi, çağımızın en geçerli medya araçlarından İnternet'te bir sualtı arkeolojisi platformu oluşturmak olacak.

* Ceyil Özmen, 05.10.2000 tarihi itibarıyla TINA Vakfı Müdürü olarak göreve başladı. Kendisi daha önceki belgeselcilik ve proje yöneticiliği alanlarındaki deneyimlerini Vakfımızın faaliyetlerine aktaracak.

Aleksandretta, 2000

İskenderun Körfezi Arkeolojik Sualtı Yüzey Araştırması

Aleksandretta Projesi için birkaç sene öncesine dayanan planlarımızı bu yaz uygulamaya geçirip, projeyi gerçekleştirme aşamasına gelebildik. 23 - 29 Ağustos tarihleri arasında yaptığımız ilk sezon çalışmaları, önümüzdeki yıllarda sürdürülmesi planlanan İskenderun Körfezi Arkeolojik Sualtı Yüzey Araştırması'nın birinci aşamasıydı.

Araştırma, INA ve Bilkent Üniversitesi desteği ile TINA, Marine Sonic Technology Firması, Sayın George Robb, Sayın Marie-Henriette Gates ve Mustafa Kemal Üniversitesi'nin katkılarıyla gerçekleştirildi. Benim başkanlığında, BİLSAT (Bilkent Üniversitesi Sualtı Topluluğu)

üyelerinden Enver Arcak ve Hüseyin Tanman'dan oluşan ekip, Mustafa Kemal Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'ne ait araştırma teknesiyle, harita ve GPS ile belirlenen pozisyonlarda side-scan sonar taraması ve dalışlar yaparak çalışmalarını sürdürdü.

Araştırmamızın ilk sezonunda amacımız şimdiye kadar arkeolojik yönden hiç araştırılmamış bu körfezle ilgili bilgi toplamaktı. İskenderun Körfezi çevresinde devam etmekte olan pek çok kara kazısı ve araştırması ile henüz araştırılmamış pek çok yerleşim bulunmaktadır. Körfezde Tunç Çağı'ndan beri gemicilik ve balıkçılık yapıldığı ve bu gemilerin tamamının emin bir şekilde limanlara ulaşmadığı düşünülürse, burada batık bakımından oldukça yüksek bir potansiyel olduğu anlaşılabılır. Bölgenin haritasıyla belirlenen araştırma alanları bilgisayar ekranlarına günü gününe işlenerek, ayrıca görsel olarak (video ve slayt) kayıt edildi.

Araştırmamızın birinci sezonunda çalışmalarımızı iki bölge üzerinde yoğunlaştırdık: Birinci bölge, 1992 yılından bu yana Bilkent Üniversitesi'nden Marie-Henriette Gates tarafından sistematik kazıları sürdürülen ve eski İssos Limanı olduğu düşünülen Kinet Höyük'ün tam karşısında yer almaktadır.

Kinet Höyük kazılarında elde edilen malzeme yerleşmenin Doğu Akdeniz deniz ticaretinde önemli bir yeri olduğunu kanıtlamaktadır. Bu limanın deniz ticaretindeki önemi, ticaretin yoğun olduğu dönemlerin pek çoğunda (Erken Tunç Çağı'ndan Roma Dönemi'ne kadar) yerleşime karadan ulaşımın denizden ulaşımına göre çok daha güç olmasıyla bağlantılıdır.

Araştırmalarımızı yürüttüğümüz ikinci bölge ise Mustafa Kemal Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi açıklarıdır. Yerel dalgıçların bu bölgede seramik kalıntıları gözlemlemiş olduklarını bildirmeleri üzerine, bu alanda da bir ön araştırma yapmayı uygun gördük. Ayrıca, İskenderun Körfezi'nin doğu kıyısına paralel bölgelerin sedimantasyon ve dip yapısı

bakımından kuzey bölgesinden farklı olup olmadığını tespit etmek ve gelecekteki araştırmalarımızı bu faktörleri göz önünde bulundurarak tasarlamak amacıyla, ikinci bir alanı taramamızın faydalı olacağını düşündük.

Sonuç

Birinci sezonun sonunda amaçlarımızın tamamını gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Ağustos ayında gerçekleştirdiğimiz araştırma, yılın bu zamanının İskenderun Körfezi'nde görüşün en düşük olduğu zamanlardan birine denk gelmesi nedeniyle dalış açısından iyi sonuç vermemiştir. Aynı zamanda dipte sedimantasyonun yoğun olduğu bölgeler için sonar dışında yardımcı araştırma araçlarının kullanılması gerektiği saptanmıştır. İhtiyacımız olan ekibin büyüklüğü ve kullanmamız gereken ekipmanın özellikleri, çevresel koşullar göz önünde bulundurularak, gelecek sezonlar için daha iyi planlanabilecektir. Ayrıca, sistematik araştırmamız kapsamında taranacak bölgeler belirlenmiş ve bunlar öncelik sıralamasına göre sınıflandırılmıştır. Tüm bunların gelecek sezondaki araştırmalarımızda ekibimizin daha verimli çalışmalar yapmasını sağlayacağını düşünüyoruz.

Ayşe Atauz

PORTRE Ceyil Özmen

Ceyil'le görüşmeyeli epey zaman olmuştu. Duydum ki TINA'da Vakıf Müdürlüğü görevini yürütüyormuş. Çok sevindim. Öncelikle TINA'yı bu seçiminden dolayı tebrik etmek istiyorum, ayrıca böyle bir girişimi hayata geçirdiği için de... Üç tarafı denizlerle kaplı ve sualtı arkeolojisi bakımından bu kadar zengin bir ülkede TINA'nın yapacağı çok iş var.

Ceyil'le tam 7 yıl önce bir belgesel projesi vesilesiyle tanışmıştık. Uzun ve zor bir projeydi. Ne çok çalışmıştık gece gündüz. Çekimler çok keyifliydi, ama montajda ne sıkıntı çekmiştik! Arşiv malzemesi yok, hiçbir şey belgelenmemiş... Galiba bu

belgelemeye önem vermeme işi bizim ülkemize özgü birşey. Geçmişimize sahip çıkamıyoruz. Neyse, o projeden sonra 7 yıl birlikte kaç tane proje gerçekleştirdik!

Hatırlıyorum da, Ceyil'in dikkati meşhurdur, herkesin gözünden kaçanı o hiç kaçırmaz! Ve de içinden çıkılmaz hale gelen durumlarda, herkesin boşuna tartışmaya başladığı zamanlarda, en "doğru laf" ondan çıkar ve noktayı koyar...

Aklıma gelen bir olay da bir reklam filminin ön çalışmaları sırasında Ceyil'in Japonlar'la Çinliler'i karıştıran yönetmene, "Yalnız, o kırmızı püsküllü lambalar Japon değil, Çin" diye bir güzel dersini vermesi. Yönetmen de "Ne farkedersin ki?" diye ısrar etmişti. Düşünebiliyor musunuz, Japon firmasına Çin dekoru! Sonradan ne gülmüştük...

Evet, çok çalıştık birlikte, çok da eğlendik doğrusu... Umuyorum ki Ceyil bu yeni işinde de başarılı olur ve çok iyi projelere keyifle imza atar.

Aslı Öymen

TINA Türkiye Sualtı Arkeolojisi Vakfı
İdare Heyeti Başkan : Ayhan Sicimoğlu Bşk.Yrd : Mustafa V. Koç Sekreter: Engin Bayraktaroğlu Murakıp : Oğuz Aydemir Üye : Faruk Yöneyman Üye : Mehmet Ali Babaoğlu
Onur Üyesi: Dr. George F. Bass Onur Üyesi: T.C. Kültür Bakanı Denetleme Kenan Yılmaz, Mehmet Garan Hukuk Danışmanı: Kenan Yılmaz İcra Komitesi Oğuz Aydemir, Jonathan Beard, Mehmet Ali Babaoğlu, Engin Bayraktaroğlu, Mustafa V. Koç, Yasemin Piriñcioğlu, Ayhan Sicimoğlu, Kenan Yılmaz, Faruk Yöneyman
Vakıf Müdürü : Ceyil Özmen İdari İşler : Sanem Yükselsoy

Editör: Ceyil Özmen
Basım Dağıtım: Sanem Yükselsoy
Adres : Yıldız Caddesi Abbasağa Mah.
Nesteren Apt.43/3 Beşiktaş 80700 İST.
Telefon: 0212 261 8757
Fax : 0212 261 8758
E- mail: tinavakfi@ixir.com